

Schoenfabriek van Haren vond zijn oorsprong in Leeuwen

I

IVO van Haren deel 1

Dit verhaal is in 2013 al eens geschreven en gepubliceerd op Blik op Beneden-Leeuwen. In maart van 2019 reageerde oud-medewerker Huub de Ruijter uit Waalwijk op het verhaal dat inmiddels zes jaar in het archief is te vinden. Naar aanleiding van zijn reactie ontstond een leuke en interessante correspondentie en volgde er een gezamenlijk bezoek aan de oude fabriek van Van Haren aan het Hoogeinde in Waalwijk Oost en aansluitend aan de nieuwe locatie aan de Van Liemptstraat in het westelijk deel van Waalwijk. Er is veel nieuwe informatie welke aanleiding vormde om het verhaal te herschrijven.

Schoenfabriek van Haren vond oorsprong in Leeuwen [1]

De watersnood van 1861 heeft een ernstig litteken achtergelaten in onder andere het gezin van Van Haren. De 9-jarige Johannes van Haren overleefde samen met één broer, een zus en zijn moeder de ramp en toen hij later trouwde kwamen uit dat huwelijk vijf kinderen voort. Eén van hen was Ivo van Haren, de oprichter van Schoenfabrieken Ivo van Haren N.V. Het concern is ooit als klompenmakerij en later als schoenmakerij gestart in de Dijkstraat. In een serie van zes afleveringen kunt u lezen over hoe de eenvoudige familie Van Haren met veel doorzettingsvermogen een groots productiebedrijf annex landelijke winkelketen opbouwde. In de zomer van 2019 bestaat Van Haren 90 jaar. In deze eerste aflevering nemen we u mee naar de watersnood van 1861.

Twee gezichten

Het water heeft door de eeuwen heen veel vrienden gemaakt. De grond langs de rivieren was door dat rivierwater vruchtbaar en zorgde voor goede oogsten. Het transport over water zorgde voor veel werkgelegenheid, zowel op het water als daarlangs in de scheepswerven en toeleveringsbedrijven. Het water zorgde voor vertier tijdens warme dagen. Maar het water heeft twee gezichten en de natuur kan naast zijn bewonderenswaardige uitstraling enorm grimmige karaktertrekken vertonen. Het kan in al zijn bruutheid beslist zorgen voor veel overlast. Het kan zelfs veel schade aanrichten en verwoestend uithalen naar mens en dier en alles wat door mensenhanden is opgebouwd. Vandaag de dag zijn nog altijd ingenieurs dagelijks in de weer om de gevolgen van klimaatveranderingen nauwkeurig te volgen en inschattingen te maken voor wat de toekomst ons op dat gebied te wachten staat derhalve noodzakelijke maatregelen te kunnen voorstellen aan de wereldleiders. Dichter bij huis, in het vroegere Leeuwen, heeft het water meermalen voor drama's gezorgd. Het drama van 1861 is de inleiding voor een succesverhaal van een Leeuwnaar die zich als ondernemer tot groot zakenman weet op te werken. Maar voordat hij wed geboren maakte zijn vader dus een enorm drama mee.

Dreiging

Inwoners die al eeuwenlang in de gebieden langs de rivieren wonen weten mee te praten over de gevaren die het water kan aanrichten, zowel van de overlevering als uit eigen ervaringen. In het Land van Maas en Waal zijn meerdere keren dijken doorgebroken waarna het hele gebied in het rivierenland onder water kwam te staan.

Zo heeft bijvoorbeeld de dijkdoorbraak van 1861 in Beneden-Leeuwen enorm veel schade aangericht en waren er naast vele gewonden 37 slachtoffers te betreuren. De dijk brak op twee plaatsen door nadat kruiend ijs de dijken met onvoorstelbare krachten dermate had beschadigd en onder druk had gezet, dat delen ervan het begaven. Later in 1926 werd hetzelfde gebied opnieuw getroffen en liep het hele gebied tussen Maas en Waal onder, ditmaal doordat de Maasdijk bij Overasselt het had begeven. Nadien is er veel veranderd, werden dijken verzwaaard en toch ging het in 1995 weer bijna mis. Nadat alle 200.000 inwoners van het Land van Maas en Waal, de Ooijpolder, de Betuwe en de Tieler- en Bommelerwaard de grootste evacuatie in de Nederlandse geschiedenis moesten ondergaan, was de dreiging in het begin van februari 1995 het grootst bij Ochten. Ook alle dieren in het gebied moesten verplicht evacueren. Na een week van spanning mochten de inwoners weer terugkeren en is alles uiteindelijk goed afgelopen. Het water heeft altijd een grote rol gespeeld bij de bewoners van het rivierengebied. We kijken nu terug naar de situatie van begin 1861. De Waal is bijna helemaal dichtgevroren en het kruiend ijs bedreigt de dijken.

De dijkdoorbraak

De Waalbandijk stond al enkele dagen stevig onder druk van de natuurlijke krachten. Sommige schotsen staken brutaal boven de dijk uit. Op een aantal plaatsen dreigde het kruiend ijs de dijk te versplinteren, met alle gevolgen van dien. Een ijsverstopping stroomafwaarts bij Vuren werd dagenlang bestreden, een hels en zeer gevaarlijk karwei. Bij Brakel ging het op 5 januari al mis. De dijk begaf het en de polders van Brakel en Poederoijen stroomden vol. Ongeveer 23 huizen werden daar door de sterke stroming weggespoeld. Een dag later luidden de noodklokken van Zaltbommel toen bij Zuilichem ook de dijk doorbrak. Korenmolen 'De Hoop' werd volledig weggevaagd door het watergeweld. Reddingsboten probeerden later die dag bewoners te redden, maar namen daarbij enorme risico's door een weg te banen tussen alle drijvende rommel en kadavers. We schrijven 1 februari 1861 als bij Leeuwen de situatie zeer zorgelijk is. In de strenge winter was de Waal dichtgevroren en bij het inzetten van de dooi begon het rivierpeil snel te stijgen. De dooi, die volgde op een felle vorstaanval die al in december 1860 begon, veroorzaakte wateroverlast en opnieuw veel kruiend ijs in de Waal. Uiteindelijk bleek de dijk niet langer bestand tegen het natuurgeweld en brak de Waaldijk bij Leeuwen. Hierdoor liep in hoog tempo het gehele Land van Maas en Waal onder. Het water en de ijsschotsen stroomden met oorverdovend lawaai door het ontstane gat in de dijk en namen op hun sterke stroming alles mee wat los en minder goed vast zat.

De ravage was zo groot dat koning Willem III een bezoek aan het getroffen gebied bracht en een grote belangstelling toonde voor al het leed van de inwoners. Riviervisser Piet van Wamel, ooit nog lijfwacht van de koning, voer de koning met zijn boot door het gebied zodat deze met eigen ogen de ellende kon aanschouwen.

Riviervissers, zoals de hier afgebeeld, trokken met hun schuiten het overstroomde gebied in om slachtoffers te redden die zich hadden vastgegrepen aan rondrijvende ijsschotsen en daken van huizen. Ook in bomen schreeuwden drenkelingen om hulp. 'Dirk van de Weerd, Jan van de Weerd, Cornelis van de Weerd en Evert van Kessel, schippers te Leeuwen, redden met gevaar voor eigen leven zestien mensen van den dood'. Een dag na de dijkdoorbraak werden er 52 mensen vermist. Van het aantal gewonden is niets bekend en de overige inwoners zijn al hun bezittingen kwijt.

In de gemeente Wamel, waar Leeuwen deel van uit maakte, woonden op dat moment ruim 4.300 mensen. 37 mensen kwamen door het natuurgeweld om het leven. Het verdriet, de ellende en de schade waren niet te beschrijven, zo groot.

De familie van Haren tijdens de Watersnood van 1861

Vader Gradus van Haren hoorde het natuurgeweld op zijn huis afkomen en rende met zijn hele gezin via de zoldertrap naar het dak van hun huis (aan de Zandstraat) in Leeuwen. De paniek was groot. Zijn vrouw, twee zonen en zes dochters liet hij voorgaan in de klim door het raam. Nog voordat hij zelf uit het dakraam kon klimmen, verwoestte het water het huis onder hen en brak het dak in tweeën. Vader dreef met vijf van zijn dochters steeds verder weg over het ijsskoude water en de koude wind. Het dakdeel, waarop zijn vrouw, twee zonen en een dochter zich bevonden dreef verder bij hen vandaan. Met stemverheffing riep Gradus boven het natuurgeweld uit om vooral bij elkaar te blijven. Het gezin werd in twee groepen echter steeds verder uit elkaar gestuwd. Op dit angstaanjagende natuurgeweld hadden zij zich totaal niet voorbereid en de ijzige kou maakte dit avontuur extra zwaar. Gradus wist op hun tocht nog twee andere bewoners te redden door ze op hun geïmproviseerde vlot te trekken. Een verschrikkelijke strijd volgde. De redding van die twee andere bewoners bleek enige tijd later hun grootste gevaar want het dakdeel bleek niet bestand tegen het gewicht van zo'n grote groep mensen.

Angstige dagen

Een straffe, ijzige wind bemoeilijkte de tocht van het drijvende dak die zijn eigen richting bepaalde tussen alle obstakels. Het was moeilijk, zo niet onmogelijk om ook maar enigszins sturing te geven aan het grote geïmproviseerde vlot. Onderweg dreef men verschillende keren tegen een verdronken koe. De dochters schreeuwden het uit als dat gebeurde. Naast al het drijvende goed blokkeerden vele andere obstakels zoals nog bestaande bouw, palen en boomtoppen hun route en regelmatig klotste het ijswater over de naar hulp schreeuwende noodlijdenden. Hoe het zijn andere gezinsleden verging, kon Gradus op dat moment enkel gissen, maar vertrouwen in een goede afloop had hij niet. Hoe het Gradus en zijn dochters verder nog is vergaan, is niet bekend maar de gruwelijke afloop van hun strijd om te overleven werd later bekend. Moeder Cornelia (47), Petronella (19), Steven (17) en Johannes (9) dreven twee dagen en nachten rond op de immense watervlakte die binnendijks was ontstaan voordat ze werden ontdekt in onderkoelde toestand. Zij hadden het overleefd, maar later zou blijken dat vader Gradus (51), Maria (24), Anna (22), Cornelia (13), Marianna (11) en Jansje (5) de verschrikkelijke watersnood met de verdrinkingsdood hebben moeten bekopen.

Het originele bidprentje uit 1861.

Moeder Cornelia is vier jaar na de watersnood hertrouwd met Willem van den Hatert. Uit dat huwelijk zijn geen kinderen meer geboren.

Volgende week kunnen we in het tweede deel lezen over de dramatische gevolgen van de watersnood van 1861, de wederopbouw en de voorzichtige start van de schoenhandel vanuit de Dijkstraat in Beneden-Leeuwen.

IVO van Haren deel 2

Schoenenfabriek van Haren vond oorsprong in Leeuwen [2]

Schoenenfabriek van Haren vond oorsprong in Leeuwen [2]

In een serie van vier afleveringen kunt u het verhaal lezen over de familie van Haren, die vanuit het niets een nationaal concern wisten op te bouwen, dat zijn oorsprong vindt op de hoek van de Pastoor Jansstraat en de Dijkstraat.

Vorige week hebben we kunnen lezen welke dramatische gebeurtenissen in Leeuwen plaatsvonden tijdens de watersnood van 1861. In deze aflevering gaan we verder met de gevolgen van die watersnood.

De gevolgen.

Het dorp Leeuwen was veranderd in een grote zee waarop gedeeltes van huizen en schuren, kadavers, boomstammen, huisraad en talloze andere materialen rondredden. Het complete inventaris van mandenmakerijen en klompenmakerijen dreef met de stroom mee. Het verschrikkelijke leed en de enorme schade waren niet te overzien. Er was behoefte aan levensmiddelen, geneesmiddelen en verzorging. De nood was hoog.

Niets of niemand was ontzien of was in staat gebleken om het woedende natuurgeweld te keren. Het water en het meegevoerde ijs hadden zich een weg gebaad door een enorm gat te slaan in de beschermende Waaldijk. Het water verspreidde zich over tienduizenden bunders landschap en richtte een schade aan, die in jaren niet zou kunnen worden hersteld. De mens had gedaan wat hij kon. Nu was het Gods tijd om te tonen wat Hij voor de bewoners en hun eigendommen voorzag.

Nergens was men op dat moment veilig. Eenieder was op overleving bedacht, maar moest daarvoor een ijzingerwekkende strijd leveren. 52 inwoners van Leeuwen werden vermist. Daarvan zouden er uiteindelijk 37 zijn verdronken. 68 huizen waren totaal vernield. 103 huizen en schuren liepen forse schade op. De totale schade werd geschat op 270.000 gulden.

Op 21 maart werd de eerste overledene ten grave gedragen. Hendrik de Rappard zou dat jaar nog 100 worden, maar het lot besliste anders. Over de overige overledenen is weinig bekend. Jarenlang duurde het om de schade aan gebouwen en economie te herstellen, doch het menselijk geleden leed droegen de inwoners de rest van hun leven met zich mee.

Johanna van Beek bereikte de gezegende leeftijd van achtentachtig jaar en zal de herinnering aan haar wonderbaarlijke redding in haar lange leven ongetwijfeld mede zelf in stand hebben gehouden. Niettemin verdween zij aan het eind van de negentiende eeuw uit het collectieve geheugen en met haar de grote watersnood

die het rivierengebied hadden geteisterd. Rond de grote watersnoden van de negentiende eeuw is geen nationale herdenkingscultus ontstaan waarmee de herinnering levend werd gehouden.

Zo dat wel het geval was geweest, dan was het de vraag of daarmee de nationale herinnering intact was gehouden. Herinneringen aan ingrijpende gebeurtenissen dragen per definitie een episodisch, tijdgerelateerd karakter. Vrijwel onvermijdelijk verliest de levendige en emotionele herinnering, naargelang de aard van de gebeurtenis en de specifieke omgang ermee, in de loop der tijd aan kracht en kan zelfs uit het collectieve geheugen verdwijnen. Deze zienswijze verklaart niet alleen de teloorgang van de collectieve herinnering maar demonstreert tevens dat alleen nieuwe, soortgelijke gebeurtenissen en emoties verdwenen herinneringen nieuw leven kunnen inblazen.

Het bewijs daarvoor kunnen we vinden in de ontwikkelingen rondom de watersnood van 1926 in het Land van Maas en Waal en recentelijk in de nationale omgang met de bijna-rampen van 1993 en 1995. Voorbeelden die ons tegelijkertijd confronteren met de onderschatte maar centrale rol van de collectieve emotie in het ontstaan en teloorgaan van nationale herinneringsgemeenschappen.]

Volgende week kunt u lezen over hoe de familie van Haren zich losmaakt van alle ellende na de watersnood en probeert met de productie van schoenen een nieuw bestaan op te bouwen.

IVO van Haren deel 3

Schoenenfabriek van Haren vond oorsprong in Leeuwen [3]

In een serie van vier afleveringen kunt u het verhaal lezen over de familie van Haren, die vanuit het niets een nationaal concern wisten op te bouwen, dat zijn oorsprong vindt op de hoek van de pastoor Jansstraat en de Dijkstraat.

Vorige week hebben we kunnen lezen welke dramatische gebeurtenissen in Leeuwen plaatsvonden tijdens de watersnood van 1861 en wat dat voor gevolgen had. In deze derde aflevering kunt u lezen over hoe de familie van Haren zich losmaakt van alle ellende na de watersnood en probeert met de productie van schoenen een nieuw bestaan op te bouwen.

N.V. Ivo van Haren Schoenfabrieken

Johannes van Haren trouwde met Ida van Ingen uit Maasbommel en werd klompenmaker. Het echtpaar kreeg 5 kinderen. Johannes was de grondlegger van schoenenfabriek Van Haren. Door zijn zoon Ivo is dit later tot een internationaal concern uitgebouwd.

Machinaal werk kende men toen nog niet, alles werd met de hand gemaakt. Elke week reisde Johannes met een korf vol schoenen op de rug te voet over Tiel naar Utrecht. Van daaruit ging de tocht verder per trekschuit naar Amsterdam, waar hij zijn 'winkelwaar' aan de man probeerde te brengen.

In het pand Dijkstraat 227 in Beneden-Leeuwen, achter het huidige dagverblijf De Strang, komen we al in 1910 een heuse schoenenfabriek tegen.

Het betreft Johannes van Haren, oorspronkelijk klompenmaker (zie hierboven bij de watersnoodramp van 1861), die met zijn drie zonen dit bedrijf runde, met als bedrijfsleider diens schoonvader H. Donkers.

In 1910 bestond het personeel uit de eigenaars en verder 4 mannen boven de 17 jaar en twee jongens die jonger waren. Eén vrouw completeerde het personeel. De arbeidsinspectie kwam in 1911 controleren. Uit de aanwezige arbeidslijst bleek dat de jongens en de vrouw te lang werkten. Zij werkten 60 en een 1/2 uur per week terwijl dit hoogstens 58 uren mochten zijn. Een bekeuring volgde.

Johannes van Haren kocht op 61-jarige leeftijd nog een schoenenfabriekje in Waalwijk. Onder barre economische omstandigheden en tijdens de Eerste Wereldoorlog een zeer gedurfde onderneming.

De gebroeders Cornelis, Ivo en Johannes van Haren vertrokken op 1 september 1913 vanuit Leeuwen-Beneden naar Baardwijk (bij Waalwijk), waar ze hun bedrijfje voortzetten. Hun ouders volgden op 28 november 1913.

De gebroeders waren samen met twee zussen opgegroeid in een hard werkend en streng katholiek gezin. Het maken van klompen ging al eeuwen lang van vader op zoon over. Zo ook in dit gezin, waar vader Johannes naast een klompenmakerij ook een boerderij runde in het beneden-eind van Leeuwen. Zoon Kees werd kort na de eeuwwisseling naar het seminarie van de paters Franciscanen in Megen gestuurd in

de hoop dat deze stap het begin zou betekenen van een priesteropleiding. Na vier jaar gymnasium, waarin hij uitblonk in alle vakken, bleek Kees geen roeping te hebben in die richting en kwam weer thuis werken. Vader Johannes kreeg in de gaten dat het maken van klompen uit de tijd begon te raken en dat het maken van schoenen een goede toekomst zou zijn voor de drie zonen Kees, Ivo en Johannes. Daarop werd Kees naar Duistland gestuurd om het vak onder de knie te krijgen. Met alle wilskracht werden alle schepen achter het gezin verbrand en werd in de Langstraat bij Waalwijk een nieuw bestaan opgebouwd. Dat deze grote stap getuigde van bijzondere moed en ondernemingszin, behoeft hier verder geen betoog. Door het uitbreken van de Eerste Wereldoorlog werd in Nederland de algehele mobilisatie afgekondigd, hetgeen betekende dat Kees en Ivo werden opgeroepen voor het vervullen van verplichte militaire diensten. Ook het probleem van de moeilijke samenwerking tussen de drie broers onderling bracht veel zorgen met zich mee. Ivo stapte uit het bedrijf en begon een leerlooierij, die al spoedig zeer succesvol was. De productie van schoenen kwam onder leiding van Kees steeds beter op gang. Aan het begin van de jaren 20 stagneerde de verkoop door slechte economische ontwikkelingen. De voorraden groeiden totdat de zolders ervan kraakten. Kees startte enkele 'vliegende winkels' en dat was een prima ingeving, waardoor de voorraden slonken. Kees deed daarbij veel winkelervaring op. In 1927 overleed vader Johannes en waren de zoons geheel aangewezen op hun eigen ervaring. Ivo bood aan zijn broers aan om weer te gaan samenwerken en hij financierde een aantal eigen winkels. De eerste twee winkels openden in 1929 en het jaar daarop werden er nog eens zes geopend.

Opening van het 50ste filiaal van Van Haren, 18 mei 1937. Voor de winkel staan de eigenaren van de zaak met burgemeester Moonen, in het midden staat Ivo van Haren.

Ivo trok al snel alles naar zich toe en sprak over 'zijn' bedrijf. Dat viel niet goed bij Kees en Johannes, die op basis van gelijkheid afspraken hadden gemaakt met Ivo. Een groot conflict volgde. Johannes stapte meteen uit en Kees enige jaren later ook. Kees was toen 50 en de teleurstelling was enorm bij hem. Hij is later verdienstelijk schrijver geworden onder de schuilnaam Cornichar.

Personeel uit heel Nederland van de winkels van Van Haren bezoeken de schoenfabriek aan het Hoogeinde, 31 augustus 1932. Vooraan in het midden staat Ivo van Haren.

Volgende week gaan we in de laatste aflevering van deze serie in op de successen en tegenslagen van Ivo van Haren.

Schoenenfabriek van Haren vond oorsprong in Leeuwen [4]

In een serie van vier afleveringen kunt u het verhaal lezen over de familie van Haren, die vanuit het niets een nationaal concern wisten op te bouwen, dat zijn oorsprong vindt op de hoek van de pastoor Jansstraat en de Dijkstraat. Deze week gaan we in de laatste aflevering van deze serie in op de successen en tegenslagen van de gebroeders van Haren.

De triomfen en tegenslagen van Ivo van Haren

Ivo bouwde als een echte 'selfmade man' verder aan het almaar groeiende concern. In 1929 werden de eerste twee winkels van Van Haren geopend in Rotterdam. Daarna volgden elk jaar meer filialen. In 1934 werden de fabrieken in Waalwijk voor de derde maal in vier jaar opnieuw uitgebreid. De aanbesteding voor de bouw, een uitbreiding van 2.000 vierkante meter, werd gegund aan Baeten Roovers uit Waspik. Met de twee percelen was bijna 50.000 gulden gemoeid. De bouw ving aan in augustus en was in een afrondende fase, toen op vrijdagmiddag 28 december van dat jaar brand uitbrak in een gedeelte waar licht ontvlambare stoffen lagen opgeslagen. Onmiddellijk werd een ontruiming gestart en werd begonnen met de bluswerkzaamheden toen een vat aceton ontplofte. Elf werknemers raakten gewond en moesten voor behandeling naar het ziekenhuis. Enkelen waren er ernstig aan toe. Gelukkig waren er niet veel arbeiders aanwezig in verband met de installatie van de machines in de nieuwbouw. Hoewel de brand snel was geblust, was de schade groot, vooral aan de meterkasten en de materialen in de kelder. Een groot deel van de ruiten van de fabriek was gebroken. Uit onderzoek bleek dat bij de aanleg van centrale verwarming door laswerkzaamheden door de firma Scheepers uit Heerlen enkele vonken door een gat in de muur in de kelder terechtkwamen, waar gevaarlijke stoffen lagen opgeslagen, dit ondanks herhaaldelijke waarschuwingen. Ivo van Haren ging dagelijks op bezoek bij de gewonde arbeiders, die al snel weer herstelden. Deze gebeurtenis was een zwarte bladzijde uit de successtory van Ivo van Haren.

Van Haren schoenfabrieken in Waalwijk.

Elk jaar openden er nieuwe winkels. In 1935 werd de veertigste winkel geopend in Tiel. En het ging maar door. Het werden uiteindelijk 90 filialen. Samen met de vier fabrieken (ook in den Bosch) goed voor 1500 personeelsleden.

Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd het bedrijf in 1941 door de Duitse bezetter stilgelegd. Hierdoor moesten veel werknemers uitzien naar ander werk. De Duitsers richtten de Waalwijkse fabriek in al werkplaats voor vliegtuigmotoren. Kort voor de bevrijding werd de werkplaats opgeblazen, waardoor enorme schade werd aangericht. Na de bevrijding kwam het herstel maar moeizaam op gang.

Bij het 25-jarig jubileum in glorieerden door het hele land winkels van Van Haren. Inmiddels was het 75ste filiaal geopend. Naast een viertal schoenfabrieken in Waalwijk, 's Hertogenbosch en Oosterhout bezat het bedrijf ook een eigen

lederfabriek met huidinkopers in alle centra van de wereld. Anderhalf miljoen paar schoenen per jaar vonden inmiddels hun weg via de 75 winkels.

Ivo van Haren betrok met zijn vrouw in 1949 de statige villa Craijenstein aan de Helvoirtseweg in Vught. Dit inmiddels monumentale pand was in de Tweede Wereldoorlog ernstig beschadigd en Ivo liet het pand restaureren. Tegenwoordig is dit Rijksmonument in gebruik als kantoorpand voor diverse bedrijven.

Villa Craijenstein te Vught. Deze foto dateert uit 2006. Foto: Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

In 's Hertogenbosch werd in nauwe samenwerking met de A.V.O. stichting een stikkerij voor minder valide jongens geopend en stond de bouw van een stikkerij in Vught op stapel. Van Haren Schoenenfabrieken was in de jaren 50 goed voor de productie van anderhalf miljoen paar schoenen per jaar en die stroomden naar de consumenten via 75 eigen filialen.

In de jaren 60 kwam er opnieuw een kentering. De gehele Nederlandse schoenenindustrie kreeg het steeds zwaarder te verduren van buitenlandse concurrentie en van nieuwe regelgeving en milieuvoorschriften. Ook de loonstijgingen zetten het huishoudboekje van het concern onder druk. Bij Van Haren werd besloten om de fabriek in 's Hertogenbosch te sluiten en de leerlooierij af te stoten.

Ivo van Haren overleed op 5 juli 1965, veertien dagen voor zijn 73ste verjaardag. Als mede-oprichter en president directeur van Van Haren Schoenfabrieken NV te Waalwijk werd hij voor zijn verdiensten benoemd tot officier in de orde van Oranje-Nassau.

De broers Johann en Jacques van Haren volgden hun vader Ivo op, maar zij reageerden minder alert als hun vader. De opening van de landsgrenzen was voor concurrenten uit EG-landen reden om een steviger positie in te nemen op de Nederlandse markt. Het winkelende publiek reageerde enthousiast op de vernieuwende gracieuze vormen, kleuren en lijnen uit Italië en Frankrijk. Vooral de Nederlandse jeugd nam snel afscheid van het Nederlandse schoeisel, dat voornamelijk op oude leest was geschoeid en minder modebewust was. Van Haren Schoenfabrieken had in 1984 een omzet van 100 miljoen gulden. Jacques besloot zich vanwege gezondheidsredenen terug te trekken uit de dagelijkse leiding en er was geen opvolging vanuit de familie. Er werden fusiebesprekingen gestart. Het kwam al snel tot een fusie met het Duitse Deichmann, die het hele concern later ook overnam. Dit had geen consequenties voor het personeel en de werkgelegenheid. Deichmann uit Essen bleef de naam Van Haren handhaven. Het concern had in 1985 ongeveer 330 winkels in West-Duitsland, 40 in de Verenigde Staten en 60 in Zwitserland. Deichman splitste de winkelketen en het productiebedrijf in aparte bv's, onder zogenaamde profit-centra. Op deze manier kreeg de directie goed inzicht in de sterke en zwakke punten.

Het computertijdperk brak aan en de automatisering dreef de productie verder op. Nog altijd is het hoofdkantoor van Van Haren gevestigd in Waalwijk en kent het bedrijf momenteel bijna 140 filialen.

Begin jaren negentig is er definitief gestopt met de productie van eigen schoenen. Het grootste gedeelte van de collectie wordt nu samen ingekocht met het Deichmann concern. Met ruim 3175 winkels in 22 verschillende landen is Deichmann inmiddels Europa's grootste aanbieder van schoenen. Door deze gezamenlijke inkoop is Deichmann en dus ook vanHaren in staat de beste prijs/kwaliteit verhouding neer te zetten.

In 2010 won Van Haren Schoenen de verkiezing en mocht zich een jaar lang Beste Werkgever van Nederland noemen. Het bedrijf won de prijs in de categorie Leiderschap. Bijna 370 bedrijven in Nederland deden mee aan een medewerkersonderzoek. In totaal gaven zo'n 190.000 werknemers hun mening over het bedrijf waar ze werken. De schoenverkoper kreeg een 8,1 voor leiderschap en behaalde daarmee de hoogste score van Nederland. Er werden ook prijzen uitgereikt in de categorieën Beste Werksfeer, Beste Engagement en Beste Ontwikkelingsmogelijkheden.

Schoenverkoper Van Haren Schoenen in Waalwijk heeft in 2012 meer schoeisel verkocht dan ooit tevoren. Terwijl andere schoenzaken onder druk staan, gingen er bij Van Haren in totaal ruim zes miljoen paar schoenen over de toonbank en dat zijn 275.000 paar meer dan in 2011.

Het bedrijf uit Waalwijk heeft in totaal 139 filialen.

Brancheorganisatie CBW-MITEX maakte eerder dat jaar bekend dat de omzet van de gehele Nederlandse schoenendetailhandel in 2012 juist met 4,3 procent is teruggelopen. De omzet van Van Haren steeg in 2012 met 7,5 procent naar 132,6 miljoen euro.

Een verfrissende impuls van een nieuw (Nederlands) management heeft er eind jaren negentig mede toe bijgedragen dat vanHaren op dit moment een kerngezonde onderneming is. Hierdoor zal vanHaren zowel nu als in de toekomst, de leidende schoenenwinkel voor het hele gezin blijven in Nederland. Ook in de toekomst ben je bij vanHaren dus verzekerd van een breed assortiment schoenen met de beste prijs/kwaliteitsverhouding!

IVO van Haren - Deel 5

De watersnood van 1861 heeft een ernstige rol gespeeld in onder andere het gezin van Van Haren. De 9-jarige Johannes van Haren overleefde de ramp en kreeg later vijf kinderen. Eén van hen was Ivo van Haren, de oprichter van Schoenfabrieken Ivo van Haren N.V. Het concern is ooit als klompenmakerij en later als schoenmakerij gestart in de Dijkstraat. In een serie van zes afleveringen kunt u lezen over de hoe de eenvoudige familie Van Haren met veel doorzettingsvermogen een groots productiebedrijf annex landelijke winkelketen opbouwde. In de zomer van 2019 bestaat Van Haren 90 jaar. In deze vijfde aflevering lezen we over de gevolgen van het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog.

Feest in Waalwijk

In een dergelijk concern met een omvang zoals Schoenfabriek Van Haren thans heeft bereikt, is altijd wel wat gaande en niet van elk voorval zullen we daarom melding maken. Het jaar 1937 begint met een vervelend voorval in het filiaal in Almelo waar de filiaalchef spoorloos is verdwenen en met hem een groot deel van de inhoud van de kassa. De man, die afkomstig is uit Den-Haag wordt enkele dagen later opgespoord in Antwerpen en gearresteerd. Aan de Belgische regering zal om uitlevering worden gevraagd.

Elk filiaal kent zo zijn goede en minder goede nieuws, dat zal duidelijk zijn, maar niets zal een groots opgezet feest in Waalwijk in de weg staan. Er worden vele voorbereidingen getroffen om de vele onderdelen van dat feest op tijd gereed te hebben.

Een fraai vierdelig tegeltableau in Delfstblauw waarop onder andere de fabriek in Waalwijk is afgebeeld. Midden boven het portret van Ivo van Haren, rechtsboven het gemeentewapen van Waawijk en linksboven de destijds bekende 'leertip', een mannetje in de vorm van een schoenzool dat gebruikt werd als log in elke reclamecampagne.

In 1937 opende, niet toevallig, in Waalwijk het vijftigste winkelfiliaal. Daaraan nam het gehele personeel deel, op dat moment ongeveer 1.400 personen, waaronder 400 medewerkers winkelpersoneel. De weekproductie van de gezamenlijke Van Haren-schoenfabrieken bedroeg op dat moment ruim 21.000 paar.

Opening van het 50ste filiaal van Van Haren, 18 mei 1937. Voor de winkel staan de eigenaren van de zaak met burgemeester Moonen, in het midden staat Ivo van Haren.

Uitbreidingen

Een krantenbericht uit 1937 meldde dat de Firma van Haren twee lederfabrieken bezat in Oisterwijk en Tilburg, maar dat betreft waarschijnlijk zelfstandige fabrieken die exclusief voor Van Haren werkten. Anders was dat met de lederfabriek Van Iersel-Witlox, die in 1937 wordt aangekocht en ingelijfd in het dan acht jaar oude succesvolle concern.

In 1938 krijgen de plannen om uitbreiding van de fabriek in Waalwijk te realiseren gestalte. De aangrenzende percelen van landbouwer van Woensel worden na enig heen en weer gepraat aangekocht en korte tijd later ook het huis en de bijgebouwen. Daarmee kwam 10.000 m² beschikbaar voor de uitbreiding. Architect Lelyveld veranderde het front. Waar tot dan de inrijpoort was naast de stanzerij, magazijn, rijwielbergplaats, smederij, kantoorlokalen, zou een ruime vestibule en trappenhuis komen in een groot vernieuwd frontgebouw. De personeelsingang werd verplaatst

naar de oostzijde van het gebouw waar een grote inrijpoort zou worden gebouwd met portierswoning. Voor het mannelijk en vrouwelijk personeel werden aparte ingangen met garderobes ingericht, een ruime fietsenstalling. Daarna zou de boerderij worden afgebroken waarna op die plek een nieuwe kantine zou verrijzen.

Nederlands Indië

De plannen blijven voortdurend opborrelen. De chef verkoper zou binnenkort afreizen naar Nederlands-Indië om daar te gaan onderzoeken of er mogelijkheden bestonden om er een filiaal te openen. Indien die situatie als haalbaar werd ingeschat zou er weldra een eerste filiaal worden geopend en zouden er spoedig meerdere gaan volgen. Men was er stellig van overtuigd dat er ginds een enorm terrein aan handel braak zou liggen. Zover zou het echter niet komen omdat de dreiging van een oorlog zich steeds sterker aftekende. En na de oorlog was er werk te over in de wederopbouw in eigen land.

Concurrenten

Het succes in zaken van Ivo van Haren gaf binnen de Waalwijkse gemeenschap blijkbaar aanleiding tot scheve ogen. Een verslaggever bracht dat –veel later- aldus onder woorden:

‘De dorpschique van Waalwijk haalde, op typisch Waalwijkse manier, de neus op voor deze parvenu in het leder- en schoenenwereldje, maar het aantal mensen dat dankzij Van Haren een dak boven het hoofd en warm eten op tafel had, was groot en dankbaar.’ En verderop in het artikel: ‘In een statig herenhuis aan de Waalwijkse Stationsstraat woonde de familie, met een aparte biljartzaal, waar meneer Ivo zich ‘s zondags na de kerk altijd met vrienden placht te omringen. Onder hen bevonden zich geen collega-schoenfabrikanten. Die keken hem met de nek aan (...), meneer Ivo was immers maar van eenvoudige komaf. Hij was ook geen lid van de schoenbaronnensociëteit die je hier in Waalwijk had. Baronnen ja, want dat waren het (...). Zo was meneer Ivo niet, al gaf hij je wel een boete als je te laat kwam en al betaalde hij overwerk vaak niet uit.’

Kantine en Ontspanningsgebouw

Naast het grote fabrieksgebouw verscheen in de loop van 1940 (de vergunning werd afgegeven op 7 november 1939) een nieuwe kantine van 34 x 12,5 meter groot. De driebeukige hal van acht traveeën lang, waarvan de constructie bestaat uit ronde zuilen met paddenstoelvormige kapiteel, was met ‘ineenschuifbare’ deuren, in drieën verdeeld. Het eerste gedeelte was gereserveerd voor de arbeidsters, de tweede ruimte was bestemd voor de arbeiders en de derde voor het kantoorpersoneel. Ieder gedeelte had een eigen ingang en aparte toiletten.

De voorgevel bevat zeven smalle gebrandschilderde glas-in-loodramen, ontworpen door Louis de Swart, die in Dagblad De Echo van het Zuiden als volgt omschreven werden:

‘Het hoofdrama drukt de gedachte ‘Welvaart door Arbeid’ uit. De genius van den Arbeid, een lichte, buitengewoon fraai gecomponeerde vrouwenfiguur tegen een fond van diepe blauwen en rooden met een fonkeling van lichtere gresailles ertusschen. Een indrukwekkend raam met toch een wemeling van subtiele schakeeringen. Dit hoofdrama wordt geflankeerd door twee ramen die als motieven hebben ‘Beheersching der machines’ en ‘Mensch en techniek’. Ze zijn iets zwaarder, dynamischer, zou ik het willen noemen. De beide mannenfiguren geheel in de diepe blauwe tint, welke domineert in alle glazen. Prachtig zijn ook de rooden en gouden. De ramen 2 en 6 geven resp. een beeld van den Handel en de Administratie, de

ramen 1 en 7 van de Leerlooierijen en de Eigen Bouwonderneming. Boven en onder dragen de ramen nog de wapens der elf provincies, terwijl het hoofdtraam bekrond wordt door het wapen van Waalwijk.'

In verband met de oorlog werd de kantine in december 1940 zonder enig officieel vertoon geopend en, met uitzondering van de schafttijd (van 12.30 tot 13.00 uur), meteen ter beschikking gesteld van het lager onderwijs in Baardwijk.

De gebrand-schilderde ramen vanaf de binnenzijde zijn nog altijd aanwezig in de voormalige kantine die tegenwoordig dienst doet als meubelshowroom voor de zeer exclusieve meubelen van Fabriek.nl. Foto: Markeon

De Tweede Wereldoorlog

De verwachting was dat de tot 26.000 paar gegroeide schoenproductie zou oplopen tot 30.000 paar. Ook bestonden er plannen het afzetgebied te vergroten met winkels in Nederlands-Indië. De Tweede Wereldoorlog zal de reden zijn waarom dat plan nooit is gerealiseerd. Aanvankelijk verliep het begin van de Tweede Wereldoorlog nog vrij rustig.

Veel Nederlandse fabriekseigenaren en arbeiders kwamen voor een moeilijke keuze te staan. Meewerken hield in dat de Brabantse industrie bleef bestaan en de arbeiders hun werk behielden, maar had als keerzijde dat er producten werden geleverd aan de Duitse oorlogsmachine. Niet meewerken betekende ook dat de arbeiders van de fabriek naar Duitsland werden gestuurd om daar te werken. Dit gebeurde al met Nederlandse werklozen in het kader van de zogeheten Arbeitseinsatz. Voor veel arbeiders was dat een reden om hun werk in de Brabantse fabrieken niet op te geven. Naarmate de oorlog vorderde, werden ook niet-werklozen als Fremdarbeiter naar Duitsland gestuurd.

In 1941 werd ook aan Ivo van Haren opdracht gegeven om alle in dienst zijnde personeelsleden naar Duitsland te laten gaan om daar in de industrie dienstbaar te zijn. Ivo van Haren weigerde hieraan zijn medewerking te verlenen en daarop werd zijn fabriek gesloten en in beslag genomen. Hierdoor moesten veel werknemers uitzien naar ander werk. De meeste machines werden afgevoerd naar Duitsland en de fabriek werd ingericht om er onderdelen voor de vliegtuigindustrie te gaan maken. Ivo zag met lede ogen aan dat hetgene wat hij had opgebouwd in korte tijd teniet werd gedaan. Hij kon niet stilzitten en richtte zich in de oorlogsjaren op het telen van tabaksplanten en het vervaardigen van tabak. Verschillende winkels bleven grotendeels geopend en daar kon men op de bonnen schoenen kopen of reparaties laten uitvoeren. Sommige winkels waren gesloten vanwege kleine of grote beschadigingen.

Burgemeester Moonen

Ook Waalwijk ontkwam niet aan de gruwelijkheden van de oorlog. Dinsdag 5 september is de geschiedenis ingegaan als Dolle Dinsdag. Op die dag speelden zich in heel Nederland emotionele taferelen af naar aanleiding van de berichten dat het land nu elk moment bevrijd kon worden van de Duitse bezetting. De geallieerden hadden namelijk in de voorgaande dagen in hoog tempo terrein gewonnen. Het feest was te voorbarig en de chaos groot. De volgende dag herpakten de Duitsers zich in bezet gebied en lieten zich nog meer gelden. De dag na Dolle Dinsdag kwam een vrouw het gemeentehuis van Waalwijk binnen en eiste een gesprek met burgemeester Moonen. Haar man was landwachter en bleek namelijk tijdens de chaotisch verlopen dag daarvoor gevangen te zijn genomen door enkele verzetsmensen. Ze eiste onmiddellijke vrijlating. De burgemeester maakte er niet zo'n haast mee en werd later die dag met nog twee anderen opgepakt door de

Duitsers. Een executie zou volgen maar één van de gebroeders Hoffmans zag kans te ontsnappen. Burgemeester Moonen en Ivo van Haren waren goed bevriend met elkaar. Vele malen hebben zij zakelijke gesprekken gevoerd over uitbreidingen en ontwikkelingen van de fabrieken, maar ook privé spraken zij elkaar geregeld. Bij de feestelijke opening van het 50ste filiaal en de in bedrijfstelling van de overgenomen lederfabriek in Waalwijk was de burgemeester degene die de opening verrichtte. Zijn overlijden liet een diepe indruk achter bij Ivo van Haren.

Aan het einde van de oorlog bliezen de terugtrekkende Duitsers de leeggeroofde fabriekshallen gedeeltelijk op. Met name de dakconstructie was flink beschadigd en er zat geen enkel glas meer in de sponningen. Alleen een stoommachine bleef, per ongeluk, in goede staat achter. Daarmee werd de omgeving nog een tijdje van stroom voorzien.

Wederopbouw

Na de oorlog wordt de schade opgenomen en een begin gemaakt met de herstelwerkzaamheden al is het moeilijk om te weten waar men het best kan beginnen. In de zogenaamde sheddaken zit geen enkele ruit meer evenals in de overige kozijnen. De meeste machines waren gestolen of vernield. Voor de machines die nog opgeknapt konden worden waren geen of nauwelijks onderdelen beschikbaar, ze waren verouderd of niet meer leverbaar. De arbeidsmarkt was totaal ontwricht. De regering stelt een flinke subsidie in het verschiet als men zo snel mogelijk in staat is om de productie weer op gang te brengen. Dat komt uiteindelijk de economie ten goede, zo is de gedachte achter het verstrekken van de subsidies door de overheid.

Op 30 juni 1945 vierden Ivo van Haren en zijn vrouw Cornelia hun zilveren huwelijk. Het jubilerende paar ontving namens het gezamenlijke personeel uit handen van de heer de Munnik een fraai schilderij van de hand van de Waalwijkse kunstenaar Theo van Delft. Aansluitend werd de heer de Munnik benoemd tot mededirecteur.

Een jaar later opende Ivo van Haren een tweede fabriek, ditmaal in Oosterhout.

Omdat hij in Waalwijk weinig medewerking kreeg, kocht hij in 1947 van de gemeente 's-Hertogenbosch een perceel van 6.000 vierkante meter voor de realisatie van nog een nieuwe fabriek. Midden jaren vijftig vroeg Van Haren in de vakpers naar offertes van schoenfabrikanten voor de vervaardiging van diverse soorten schoeisel.

In november 1947 breekt brand uit in het winkelcentrum van Vlaardingingen waarbij de prachtige Kofa-magazijnen volledig uitbranden en een groot aantal winkels volledig of gedeeltelijk worden verwoest. Ook het Vlaardingse filiaal van Van Haren loopt grote schade op.

Villa Craijenstein

Op 17 januari 1949 verlaat het gezin van Ivo van Haren de stad Waalwijk en neemt het zijn intrek in de prachtige villa Craijenstein in Vught op een fraai landgoed. De villa dateert uit 1890 en is gelegen op het prachtige landgoed Craijenstein aan de rand van Vught. 'Craijenstein' is gelegen in een enorme tuin in landschappelijke stijl met vijver op de hoek Helvoirtseweg - J.F. Kennedylaan. Het pand vertoonde stijlelementen van de Neo-Renaissance en de Neo-Gotiek. In 1918 onderging de villa in opdracht van de toenmalige bewoonster, mejuffrouw A. van Lanschot een verbouwing en uitbreiding, uitgevoerd naar ontwerp van Eduard Cuypers: de loggia in de oostelijke gevel van de villa werd omgebouwd tot een gesloten erker, de hoofdingang werd verlegd van de westelijke gevel naar de oostelijke gevel en het pand werd aan de noord- en westgevel uitgebreid met een tweetal eenlaags aanbouwen voor een tochtportaal en een dienstbodenkamer met bergruimte. In 1946

is de villa door de gemeente Vught aangekocht van de Erven van Lanschot. In 1949 is de villa met bijgebouwen, koetshuis en landgoed verkocht aan de heer Ivo van Haren.

Zakelijk gezien zijn er ook dit jaar weer volop ontwikkelingen. De nieuwe fabriek in 's Hertogenbosch waarvan de bouw flink vordert, wordt op 30 mei gefaseerd in gebruik genomen. Door het land worden ook weer enkele filialen geopend. Op 8 maart 1951 wordt het nieuwe filiaal in Kerkrade geopend. In de jaren die volgen wordt de druk op de schoenenmarkt vanuit het buitenland alsmaar groter.

Villa Craijenstein te Vught

Muziekkorps Van Haren

Bij diverse feestelijke gelegenheden wisten muzikale medewerkers van Van Haren al een compleet muziekkorps op de been te brengen. Dat was al het geval in 1937 bij de opening van het 50ste filiaal van Van Haren in Waalwijk en bij de in bedrijf stelling van de lederfabriek die was gekocht van de failliete firma Iersel, Witlox & Co aan de Burgemeester van de Klokkenstraat. In 1952 zijn de dan actieve muzikanten verenigd in een bedrijfsmuziekkorps. Op 30 mei werd met de officiële muziekvereniging een eerste serenade verzorgd bij gelegenheid van het huwelijk van de heer van Son, werkzaam in de fabriek in Den Bosch, die op die dag in het huwelijk trad met Dina de Vaan. Nadien is het muziekkorps veelvuldig te zien en te horen bij jubilea, maar ook bij festiviteiten in Waalwijk en 's Hertogenbosch.

Bij het 25-jarig jubileum in 1954 glorieerden door het hele land winkels van Van Haren. Inmiddels was het 75ste filiaal geopend. Naast een viertal schoenfabrieken in Waalwijk, 's Hertogenbosch en Oosterhout bezat het bedrijf ook een eigen lederfabriek met huidinkopers in alle centra van de wereld. Op de wand in de hal staat met grote letters: Leder en schoen geven menig hand te doen.

Niet langer werd alle productie in eigen beheer gemaakt. In die jaren werd ook getracht in België voet aan de grond te krijgen. In het voorjaar van 1956 kwam er een Van Haren-winkel in Turnhout. Waar sommige concurrenten zich meer gingen richten op het buitenland, bleef Ivo van Haren zich richten op de bevoorrading van de schoenwinkels in eigen beheer. De organisatie met directeur de Munnik stond als een huis. Tot op één paar schoenen was de volledige voorraad in soort en uitvoering bekend per winkel. Met de uitbreiding zal ook het personeelsbestand van ongeveer 1.000 werknemers worden uitgebreid.

De triomf van Ivo van Haren

Het privéleven van Ivo van Haren kende ook vele hoogtepunten. Vanwege zijn grote verdiensten voor de gemeenschap, de economie en zijn ondernemerschap werd Ivo van Haren op Koningsdag 1957 benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau. In datzelfde jaar toont Ivo eens te meer zijn betrokkenheid bij de Waalwijkse gemeenschap door het beschikbaar stellen van de kantine aan het Hoogeinde voor dansavonden en activiteiten van de K.A.J. afdeling Waalwijk. Hij steunde de sacramentsprocessie en het bedrijfselftal van Van Haren won het bedrijfstoernooi. Zoon Ivo jr. trouwde met Lea Bemelmans en is zeer succesvol in de paardensport. Op Hemelvaartsdag 1952 behaalde hij op de nieuwe renbaan 'Kijk in de Pot' te Bergen op Zoom de eerste prijs op zijn paard La Chefta.

Begin 1960 werd in een filiaal van Van Haren in Den Helder een noviteit in de schoenenwereld ingevoerd: zelfbediening! Dames konden een keuze maken uit de op een aantal schappen aan de wand geëxposeerde collectie, waarna zij hun keuze, aangereikt door een verkoopster, mochten passen. De verwachting was dat deze

methode de verkoop zou bevorderen. In het bericht werd ook nog fijntjes vermeld, dat men de heren niet rijp achtte voor deze methode.

Ivo bouwde als een echte 'selfmade man' verder aan het almaar groeiende concern. Elk jaar openden er nieuwe winkels. Het werden uiteindelijk 90 filialen. Samen met de vier fabrieken (ook in den Bosch) goed voor 1500 personeelsleden.

De stikkerij in Vught

Ook werd in 's Hertogenbosch in nauwe samenwerking met de A.V.O. stichting een stikkerij voor minder valide jongens geopend en stond de bouw van een stikkerij in Vught op stapel. Van Haren Schoenenfabrieken was in de jaren 50 goed voor de productie van anderhalf miljoen paar schoenen per jaar en die stroomden naar de consumenten via 75 eigen filialen.

De Schoenfabriek te 's Hertogenbosch

In de jaren 60 kwam er opnieuw een kentering. De gehele Nederlandse schoenenindustrie kreeg het steeds zwaarder te verduren van buitenlandse concurrentie en van nieuwe regelgeving en milieuvoorschriften. Ook de loonstijgingen zetten het huishoudboekje van het concern onder druk. Bij Van Haren werd besloten om de fabriek in 's Hertogenbosch te sluiten en de leerlooierij af te stoten.

In 1960 waren er in Waalwijk nog 31 schoenfabrieken die samen goed waren voor de productie van 3,7 miljoen. De concurrentie van de opkomst van goedkope Italiaanse schoenen zette de teloorgang in en veel Brabantse fabrieken verplaatsen hun productie naar lage-lonen-landen. In Nederland ontstond bovendien een loonexplosie die de productie in ons land nog verder onder druk zette.

Links Ivo van Haren, rechts Antoon de Munnik

In 1964 wordt de rechterhand van Ivo van Haren in het zonnetje gezet. De heer de Munnik ontvangt op 28 augustus van dat jaar uit handen van de burgemeester een koninklijke onderscheiding. De Munnik is al 40 jaar in dienst bij Van Haren. Eerst in de lederhandel en vanaf 1929 in de Schoenfabriek.

Overlijden

In het voorjaar van 1965 doorstond Ivo van Haren een zware operatie. Geheel onverwacht overleed hij op 5 juli 1965, veertien dagen voor zijn 73ste verjaardag. De Nederlandse schoenindustrie was intussen in zwaar weer terechtgekomen. Het Van Haren-Imperium dat Ivo van Haren naliet was op dat moment goed voor een jaarproductie van twee miljoen paar schoenen, telde bijna honderd winkels, vier fabrieken en bood aan 1.500 mensen werk.

Een portret van Ivo van Haren

Als je terugkijkt op het leven van en ondernemerschap van Ivo van Haren vertoont het enige gelijkenissen met die van de grote Tsjechische industrieel Tomas Bata (1876 – 1932), de schoenenfabrikant die zijn activiteiten startte in het Tsjechische Zlín in 1894. In 1922 opende hij de eerste Nederlandse winkel in Amsterdam en in 1933 waren dat er al 28. Nabij de fabrieken werd een complete woonwijk gebouwd voor werknemers (Batadorp bij Best in Noord-Brabant). Bata hanteerde een in die tijd nieuw systeem, waarin werknemers vaste werktijden hadden, op een vaste dag werden uitbetaald en binnen het productieproces elk een eigen taak hadden. En dat allemaal met als doel een goede en vooral betaalbare schoen voor de gewone man te maken. Ivo van Haren leek zich te spiegelen aan deze invloedrijke Tomas Bata,

die in 1932 bij een zakelijke vliegreis met zijn eigen vliegtuig verongelukte op 56-jarige leeftijd. Zijn zoon Thomas Bata jr. nam de zaak over en bouwde deze in hoog tempo verder uit.

In deel 6 lezen we hoe na het overlijden van Ivo van Haren in 1965 zijn zonen Jacques [38] en Johannes [36] van Haren de zaak overnemen. Omdat er in de jaren '80 geen opvolging is, wordt gezocht naar een overnamekandidaat. Die wordt gevonden in het familiebedrijf Deichmann in het Duitse Essen.

olgende week meer daarover in de laatste aflevering.

IVO van Haren Deel 6

Door Rinie van Haren

De watersnood van 1861 heeft een ernstige rol gespeeld in onder andere het gezin van Van Haren. De 9-jarige Johannes van Haren overleefde de ramp en kreeg later vijf kinderen. Eén van hen was Ivo van Haren, de oprichter van Schoenfabrieken Ivo van Haren N.V. Het concern is ooit als klompenmakerij en later als schoenmakerij gestart in de Dijkstraat. In een serie van zes afleveringen kunt u lezen over de hoe de eenvoudige familie Van Haren met veel doorzettingsvermogen een groots productiebedrijf annex landelijke winkelketen opbouwde. In de zomer van 2019 bestaat Van Haren 90 jaar. In deze zesde en tevens laatste aflevering lezen we over de overname door het Duitse familiebedrijf en de succesvolle jaren die volgen. In de vorige aflevering was al te lezen en te zien dat Van Haren aan het Hoogeinde 37 een fraaie kantine liet bouwen met prachtige brand geschilderde glas-in-loodramen. Maar nog veel indrukwekkender is de ontvangsthal. Als je door de zware glazen deuren binnenkomt valt meteen het prachtige plafond op, waarvan het daglicht door een prachtig rood met geel tableaux gefilterd naar binnen valt. Rondom zijn alle vier de muren voorzien van vele prachtige wandschilderingen. Deze wandschilderingen zijn met de hand van de Waalwijkse kunstenaar Theo van Delft aangebracht. Zij geven een beeld van de leerindustrie in het algemeen en de werkzaamheden van het concern van Van Haren in het bijzonder. Zo zijn er onder meer afbeeldingen van het bewerken van leer, de fabricage van schoenen, het laboratorium en een interieur van een schoenenwinkel waarin mensen schoenen passen. Op de wand rondom de ingang zijn de alle plaatsnamen te lezen waar zich tot dan toe de vestigingen van Van Haren bevinden. 'Wat een indrukwekkende hal. Als je in het midden staat, zie je aan alle kanten om je heen prachtige schilderingen die in verband staan met de schoenindustrie. De hal wordt nu niet meer gebruikt als ontvangsthal. Het bedrijf Morentz dat er zich heden ten dage heeft gehuisvest, heeft helemaal geen raakvlakken met de schoenindustrie maar drijft handel in exclusieve meubelen uit alle continenten van de wereld.'

Hieronder enkele afbeeldingen van de fraaie hal.

Jacques en Johan van Haren volgden hun vader Ivo op. Met alle goede bedoelingen konden zij niet bereiken waartoe hun vader wel in staat was. Toch weten de twee broers de grote onderneming op koers te houden. Er speelden intussen allerlei factoren die voorheen niet aan de orde waren. De opening van de landsgrenzen was voor concurrenten uit EG-landen reden om een steviger positie in te nemen op de Nederlandse markt. Het winkelende publiek reageerde enthousiast op de vernieuwende gracieuze vormen, kleuren en lijnen uit Italië en Frankrijk. Vooral de Nederlandse jeugd nam snel afscheid van het Nederlandse schoeisel, dat voornamelijk op oude leest was geschoeid en minder modebewust was. Producties

uit Nederland werden door de concurrentie naar lage-lonen-landen overgebracht. De looneisen in Nederland deden de lonen flink stijgen.

De eerste zegening van de gebroeders was de opening van een nieuwe stikkerij net over de landsgrens in het Belgische Weelde. Huisvesting was daar veel makkelijker te regelen en zo'n 150 meisjes en dames uit die regio vonden er een baan. Lief en leed bleven ook voor de beide broers niet ongemoeid. In januari 1966 overleed op 64-jarige leeftijd Frans Bataille uit Waalwijk. Hij voer de leiding over de fabriek in 's Hertogenbosch, was oprichter en voorzitter van de fabrieksharmonie en voorzitter van het pensioenfonds van Van Haren. Het bedrijf verloor in hem een hardwerkend en hartelijk leider die liefst 35 jaar in dienst was. In zijn vrije tijd was Frans al 40 jaar lid van het kerkkoor en de plaatselijke voetbalclub. Privé kwam er nog meer tegenslag. Slechts enkele weken later stierf namelijk op 74-jarige leeftijd de vrouw van oprichter Ivo van Haren en natuurlijk de moeder van Jacques en Johan. Een groot verlies voor de broers maar indirect ook voor het concern, waar ook zij haar hele leven mee te maken heeft gehad.

In de loop van 1966 bereikt het schoenenconcern tegen de stroom van de malaise in de mijlpaal van de productie van 2 miljoen paar per jaar. Er wordt steeds meer extern ingekocht waardoor de omzet van schoenen in de inmiddels 95 geopende winkels is gegroeid tot 4 miljoen paar per jaar. Het concern bezit op dat moment fabrieken in Waalwijk, 's Hertogenbosch, een pantoffelfabriek in Oosterhout en de voormalige schoenenfabriek van de fa. Oomens, eveneens in Baardwijk, waar uitsluitend damesschoenen in productie zijn. Daarnaast staan er stikkerijen in Vught, Breda en Weelde [B]. De looierij is in eigen beheer de grootste van heel Nederland en de eigen timmerfabriek is verantwoordelijk voor de inrichting en verbouwingen van de filialen door het hele land. Voor het onderhoud zijn timmerlieden, monteurs en elektriciens in dienst genomen. In de genoemde fabrieken werken zo'n 2.000 werknemers. Bij de fabrieken aan het Hoogeinde wordt in datzelfde jaar een nieuw parkeerterrein van 600 m² aangelegd om de overlast van geparkeerde auto's en bromfietsen rondom de fabriek tegen te gaan.

Een kerstadvertentie uit 1967. Linksboven de mascotte van Van Haren in de vorm van een schoenzool, de zogenaamde Leertip.

In 1968 wordt de heer van Herpt gepromoveerd tot procuratiehouder bij Van Haren. Van Herpt is dan al 22 jaar in dienst bij Van Haren. In de zomer van dat jaar speelt een voetbalteam van medewerkers van van Haren de finale tegen de andere poulewinnaar Holland Heating, eveneens uit Waalwijk in de vijftiende BZA, de Bedrijfs- en Zomeravondvoetbal. Het team van Van Haren blijkt oppermachtig en wint het toernooi voor de vijfde maal. Alle drie de doelpunten door het van Harenteam vielen na rust. Van den Heuvel tekende voor het eerste doelpunt, Brands scoorde tweemaal. Een ander heuglijk feit in dat jaar was de koninklijke onderscheiding voor de heer de Vries die al 50 jaar werkzaam was voor Van Haren, de laatste decennia als modeleur. Hij werd onder andere lovend toegesproken door de heer de Munnik, door burgemeester Teijssen en door bedrijfsleider van Loon. Van het gezamenlijk personeel ontving de Vries een nieuwe fiets.

In 1969 worden er nieuwe winkels geopend in het Haagse Moerwijk in een voormalige supermarkt, In Amsterdam Kalverstraat, Gelderlandplein en Osdorp. Verder in Stadskanaal, Wageningen en een flinke verbouwing in Vredenburg in Utrecht die daarna de grootste winkel van Van Haren zal zijn in Nederland. Het aantal filialen nadert het honderdtal.

De omzetbelasting zal op last van nieuw overheidsbeleid van 10 naar 20 procent stijgen en Van Haren hoopt met het verhogen van de productie van schoenen en het vervaardigen van meer leder die kostenstijging te kunnen ondervangen. Nieuwe projecten zijn in voorbereiding en naast het fabriceren van schoenen worden steeds meer aanverwante artikelen in productie genomen of ingekocht. Denk daarbij bijvoorbeeld aan nylons, kousen, anklets, maillots en riemen.

Onrustige markt

Buiten enkele uitzonderingen gerekend komt de schoenindustrie in de verdrukking door concurrentie uit het buitenland. Er is een structuuronderzoek op handen. De Kamer van Koophandel en Fabrieken, het Gewestelijk Arbeidsbureau en de gemeente Waalwijk hielden enquêtes. Daarnaast vond er een gesprek plaats waarbij St. Willibrordus, GAB, Kamer van Koophandel, een adviesraad met werkgevers en werknemers uit de Leder- en Schoenfabriek en de vakbond bijeen kwamen in de kantine van Schoenfabriek van Haren. 'Graag erkennen we de noodzaak voor St. Willibrordus om de saneringsproces in de schoenindustrie nader te bezien. De huidige studie is iets te genuanceerd. Te weinig komt naar voren dat de sanering een bepaalde groep bedrijven betreft. Het is toch immers de bedoeling om door sanering in een steviger bedrijfstak te geraken. Het gebrek aan achtergrondgegevens geeft een onzuiver beeld. De sanering zal zich ook de komende jaren voortzetten, dat is niets verontrustbarends,' aldus de heer Maas, directeur van het GAB. Het geeft de onrust aan op de arbeidsmarkt waar gek genoeg Van Haren geen last van ondervindt. Voor de bijna 100 winkels produceert Van Haren 35% in eigen productie. De overige 65% wordt voornamelijk in Nederlandse schoenfabrieken ingekocht.

Het gezelschap krijgt een uitgebreide rondleiding door de verschillende afdelingen van de fabriek

Jubileum

Tijdens de jubileumviering op zaterdag 23 augustus 1969 gaat mr. Jacques van Haren daar in zijn jubileumrede verder op in. 'Het is goed om ons 40-jarig bestaan te vieren, maar ik kijk liever vooruit dan terug. Daar moeten we onze aandacht op richten. Het is niet zo slecht als men veronderstelt. Natuurlijk, de concurrentie is groot. Maar de moeilijkheden waarmee onze industrie kampt – ondermeer de hoge loonkosten – zullen in de toekomst zeker ook voor Zuid-Europa gelden. Het is vooral belangrijk dat we op modegebied blijven. Daarbij moeten we ook onze buitenlandse afzet vergroten. Door ons eigen winkelapparaat is het voor ons concern makkelijker ons te handhaven in de markt.'

Jacques van Haren tijdens zijn jubileumrede

De directie bestaat op dat moment uit de heren Jacques en Johan van Haren, Antoon de Munnik, G. Roorda en J. van Iersel. Het honderdste filiaal – in Den Haag – wordt voorafgaand aan het jubileum geopend en het personeel biedt aan de directie een prachtig wandplastiek aan, gemaakt door de Waalwijker Wim Suermondt. 'Het Wandjuweel toont de veelzijdigheid van het bedrijf', zo licht de kunstenaar zijn kunstwerk toe. De Munnik richtte zich als oudste directielid in zijn toespraak tot de gebroeders van Haren. 'U hebt veel talent meegekregen, naar geest en hart. Gebruik deze talenten goed en laat uw wijlen vader daarbij uw lichtend voorbeeld zijn. Dan zal het u en uw personeel goed gaan.' Het zou één van zijn laatste toespraken worden en hij zou binnen afzienbare tijd terugtreden uit het bedrijf.

De heer de Munnik, die al sinds het begin van Ivo Van Haren's Schoenfabrieken een enorme staat van dienst heeft verworven - wordt in het zonnetje gezet tijdens het 40 jarig jubileum. Links bedrijfsleider Chris Thijssen, in het midden Antoon de Munnik en rechts Jacques van Haren. Bron: Echo van het Zuiden

Er zijn verschillende werknemers die vanaf het begin werkzaam zijn bij Van Haren en zo vinden er intussen jubilea plaats waarbij werknemers 40 jaar in dienst zijn, waaronder chef montageafdeling Theo Swinkels, die door de voltallige directie wordt geprezen. Hij ontving uit handen van burgemeester Teijssen de zilveren medaille verbonden aan de Orde van Oranje Nassau.

Winkels

Het bleef in 1969 niet bij 100 winkels. Nog voor het einde van het jaar werd het derde Groningse filiaal geopend en dat was nummer 102 in de rij.

Op zaterdag 24 augustus 1970, een jaar na het jubileum worden er 10 jubilarissen gehuldigd. Zes jubilarissen waren 25 jaar in dienst en vier waren al 40 jaar in dienst. De heren Verhulst, Pullens, Lombarts en de Jong kregen van locoburgemeester van Heeswijk de eremedaille in zilver verbonden aan de Orde van Oranje Nassau opgespeld.

Inkrimping en twist

Leder en schoen geven menig hand te doen. Deze stichtelijke uitspraak van Ivo van Haren staat te lezen tussen de schitterende wandschilderingen in de ontvangsthal van de fabriek aan het Hoogeinde in Waalwijk. Toch komt die hand er steeds minder aan te pas. Na saneringen, faillissementen en inkrimpingen bij concurrenten is het in 1976 ook de beurt aan de grootste Nederlandse schoenfabriek om in te krimpen. Het familiebedrijf Van Haren dat nog altijd veel vet op de botten heeft, draait in 1973 voor het eerst verlies. Nog niet eerder in haar bestaan moest het concern Van Haren toegeven aan krimp. 'Het accent van primair schoenfabriek en aanvullend winkelapparaat zal moeten worden verschoven naar primair winkelapparaat met aanvullend een verminderde productie van schoenen,' zo was de conclusie en Jacques van Haren voorzag dat alles dik in orde zou komen. 'We zijn sterk genoeg'. Hij zelf, zijn broer Johan, zwager Gerard Roorda en Antoon de Munnik vormen dan nog de vierkoppige directie. De winkels draaiden een te lage omloopsnelheid, de fabrieken draaiden voorraden en het verlies in 1974 was opgelopen tot 2 miljoen gulden. Van Haren schakelt organisatiebureau Horringtona en de Koning in om het bedrijf door te lichten. De eindconclusie vormt de aanleiding tot een hoogoplopende twist tussen de beide broers Jacques en Johan.

De fabriek die zoveel verbouwingen en uitbreidingen heeft ondergaan en waar zich zo ontzettend veel heeft afgespeeld, blijkt nu zomaar te groot te zijn geworden voor de productie.

Broer Johan – altijd verantwoordelijk geweest voor de productie en fabrieken - zag liever versterking van de productie en de twist tussen hem en Jacques op dat punt liep hoog op. 'Vanwege een zakelijk verschil van mening heeft directeur Johan van Haren het bedrijf verlaten', zo stond te lezen op het mededelingenbord in de kantine. 'Het spreekt vanzelf dat zowel de directie als alle personeelsleden Johan veel dank verschuldigd zijn voor de geweldige inzet die hij jarenlang voor ons allen heeft geleverd.' Wat de personeelsleden niet wisten is dat Johan verzilvering van zijn aandelen had opgeëist, zo hoog was de ruzie opgelopen. De Munnik is dan 76 en stapt op doktersadvies uit het bedrijf. Een jaar later – in september 1977 - overlijdt hij op 77-jarige leeftijd. De jaren daarna herpakte het bedrijf zich al stond de productie op een veel lager peil. Toen Jacques vanwege gezondheidsredenen een stapje terug

moest doen en er geen opvolging voorhanden was, werd er serieus gezocht naar een overnamekandidaat. Het was in de fabriek al een publiek geheim dat er grote veranderingen op stapel stonden.

In 1979 wordt op grootse wijze het 50-jarig jubileum gevierd, zowel in Waalwijk als in alle winkels.

Huub de Ruiter uit Waalwijk heeft liefst 41 jaar als bouwkundige voor Van Haren gewerkt en was in die lange arbeidzame periode mede verantwoordelijk voor het onderhoud en uitbreiding van winkels en fabrieken. Huub is inmiddels met pensioen. Hij vertelt over de periode waarin voorbereidingen werden getroffen voor een eventuele overname: 'We zagen op enig moment luxe wagens bij de fabriek met Duitse kentekens. We trokken die kentekens na en wisten dan dat de auto's uit Essen kwamen. Dat kon maar één ding betekenen. Het familiebedrijf Deichmann toonde interesse om Van Haren over te nemen.' En daarmee hadden Huub en zijn collega's het meteen bij het rechte eind.

Het Deichmann tijdperk

Eén van de harde voorwaarden was dat ook de productie zou worden overgenomen en dat er een baangarantie zou zijn voor alle werknemers. Die handhaving van productie zorgde voor een drempel in de onderhandelingen maar in 1985 werd de overname beklonken. Op 30 april 1985 nam de laatste Van Haren afscheid van het familiebedrijf. Van Herpt legt als kersverse directeur aan de Volkskrant uit: 'De koers moet worden verlegd. Ik ben verknocht aan het bedrijf Van Haren en ben blij met de overname door de familie Deichmann. Het zal het bedrijf Van Haren ten goede komen', zo is zijn overtuiging. Over de overnamesom wil Van Herpt geen mededelingen doen. Op het moment van overname werken er bij Van Haren 800 mensen in 86 winkels en 2 fabrieken. De productie is gereduceerd tot 400.000 paar per jaar en de omzet bedraagt 80 miljoen. De vette jaren zijn voorbij. Het kwam tot een fusie met het Duitse Deichmann, die het hele concern later ook overnam. Dit had geen consequenties voor het personeel en de werkgelegenheid. Deichmann uit Essen bleef de naam Van Haren handhaven. Het concern Deichmann had in 1985 ongeveer 270 winkels in West-Duitsland, de Verenigde Staten en Zwitserland. Deichman splitste de winkelketen en het productiebedrijf in aparte bv's, onder zogenaamde profit-centra. Op deze manier kreeg de directie goed inzicht in de sterke en zwakke punten. Het computertijdperk brak aan en de automatisering dreef de productie verder op.

'De problemen in de schoenindustrie zijn met name gelegen in de afzetmarkt. Men moet van een bepaald model minimaal 10.000 paar produceren om de kosten van ontwerp en productie vanaf de mal tot eindproduct te kunnen dekken. De laatste jaren kwamen we vaak maar tot een productie van 2.000 paar. En dat zijn er veel te weinig', zo rekent Van Herpt voor. Over financiële gevolgen blijft Van Herpt zwijgen. 'Het is altijd het beleid van de familie geweest om zo weinig mogelijk mensen te ontslaan. Dat is gelukt. In de afgelopen jaren zijn er 700 mensen minder aan het werk maar de meeste personeelsleden zijn op natuurlijke wijze afgevloeid.' En dat laatste werd ook bevestigd door de heer Peters namens de Ondernemingsraad. Met de overname is wel een schoonheidsfoutje gemaakt. Van Haren BV te Waalwijk en Deichmann Gruppe uit het West-Duitse Essen hebben de Fusiecode van de Sociaal Economische Raad overtreden door al in een te vroeg stadium de schriftelijke intentieverklaring te ondertekenen. Daardoor stonden vakbonden buiten spel. Verder dan een openbare berisping komt het niet.

Wat veel mensen niet weten is dat Deichmann een filantroop is. Met zijn stichting Wortundtat, in Nederland heet dat de stichting Hulp, helpt hij al jarenlang mensen in India. De bedrijfsmissie van Deichmann is dan ook het dienen van de mens. Zowel de klanten, medewerkers, leveranciers en de mensen in de Derde Wereld.

Ondanks duidelijke voorwaarden bij de overname staan de ontwikkelingen in de markt de voortgang ervan in de weg. De productie blijft stagneren. In september 1989 besluit de directie tot sluiting van de fabriek waar op dat moment nog 80 personeelsleden werken. Over hun lot wordt met de vakbonden overlegd. De sluiting heeft geen gevolgen voor de 900 personeelsleden die in de 125 winkels werken. De lage-lonen-landen zijn er uiteindelijk debet aan dat de Nederlandse markt is overspoeld met goedkope schoenen. De concentratie ligt vanaf dat moment volledig op de detailhandel. In 1993 wil Van Haren alle Alfa Schoenenwinkels overnemen waardoor het totaal aantal winkels van Van Haren op 155 uitkomt. Uit onderzoek in dat jaar blijken de bekendste schoenmerken dan respectievelijk Nike, van Bommel, Adidas, Mephisto, Clarks en Pedro. De bekendste schoenwinkels zijn Bata en Van Haren.

In 1997 wordt Krein Bons de nieuwe CEO bij Van Haren. 'Je moet het dak repareren als de zon schijnt', is één van zijn uitspraken. Daarmee zegt hij dat investeringen op het juiste moment gedaan moeten worden. 'Van Haren heeft nog altijd de sfeer van een familiebedrijf. En dat is altijd een belangrijke groeifactor geweest.' Een ander belangrijk ingrediënt voor succes is volgens Bons het personeel. 'Medewerkers worden vaak nog gezien als een kostenpost. Medewerkers kosten inderdaad geld, maar ze zijn ook de beste investering die je kunt doen', stelt Bons
Jaren later

De Nederlandse schoenenbranche is in 2004 alweer verwickeld in een fikse concurrentiestrijd. Winkelketen Van Haren verwacht dat deze strijd de komende tijd een groot aantal kleinere winkels de kop kan kosten, terwijl de keten zelf hiervan juist denkt te profiteren. De economische tegenwind treft ook nu Van Haren niet.

Integendeel, nu het tegenzit kiezen veel consumenten juist voor de goedkopere schoenen van de keten. Dit jaar hoopt het bedrijf 3,6 miljoen paar schoenen te verkopen. De omzet moet uitkomen op 70 miljoen euro tegen 65 miljoen vorig jaar. In 2009 heeft Deichmann ruim 2.546 winkels in achttien verschillende landen en is daarmee Europa's groots aanbieder van schoenen. Het is nog altijd een echt familiebedrijf en heeft het DNA dat ook bij Van Haren in de genen zit. Heinz-Horst Deichmann is inmiddels 82 jaar maar nog erg vitaal. CEO Krein Bons: 'Zijn zoon heeft het bedrijf overgenomen maar hij is nog regelmatig op kantoor te vinden. Met Kerst is hij nog in Nederland geweest. Hij toont altijd veel belangstelling.' Er staan voor dat jaar drie nieuwe filialen op de rol en tien modernisering.

Webwinkel

In 2010 won Van Haren Schoenen de verkiezing en mocht zich een jaar lang Beste Werkgever van Nederland noemen. Het bedrijf won de prijs in de categorie Leiderschap. Bijna 370 bedrijven in Nederland deden mee aan een medewerkersonderzoek. In totaal gaven zo'n 190.000 werknemers hun mening over het bedrijf waar ze werken. De schoenverkoper kreeg een 8,1 voor leiderschap en behaalde daarmee de hoogste score van Nederland. Er werden ook prijzen uitgereikt in de categorieën Beste Werksfeer, Beste Engagement en Beste Ontwikkelingsmogelijkheden. Schoenverkoper Van Haren Schoenen in Waalwijk heeft in 2012 meer schoeisel verkocht dan ooit tevoren. Terwijl andere schoenzaken onder druk staan, gingen er bij Van Haren in totaal ruim zes miljoen paar schoenen over de toonbank en dat zijn 275.000 paar meer dan in 2011. Het bedrijf uit Waalwijk

heeft in totaal 139 filialen. Brancheorganisatie CBW-MITEX maakte eerder dat jaar bekend dat de omzet van de gehele Nederlandse schoenendetailhandel in 2012 juist met 4,3 procent is teruggelopen. De omzet van Van Haren steeg daarentegen in 2012 met 7,5 procent naar 132,6 miljoen euro.

In 2010 start Van Haren met online verkoop. 'We maken het de klant zo gemakkelijk mogelijk. Bestellen via internet en betalen in de winkel; een model dat je in de webshop hebt gezien 'live' aanpassen. Wie zegt dat de fysieke winkel geen toekomst meer heeft, doet het niet goed. Fysiek en online versterken elkaar, want gewoon winkelen blijft leuk om te doen. In 2011 verkochten we 5,74 miljoen paar schoenen, ongeveer 240.000 meer dan het jaar ervoor', aldus directeur Krein Brons en logistiek manager Arthur Bontekoe tegenover het Brabants Dagblad.

Crisisjaren

Intussen vallen grote en kleine namen in de schoenenwereld om. Tal van schoenenwinkels moeten sluiten. Zijn zij niet opgewassen tegen het online marktgeweld van Zalando? Hebben zij zelf de digitale boot gemist? Waar het mis ging is bij elke keten weer anders, maar er zijn ook gelijkenissen. Zomaar een kleine greep uit de winkels die uit het Nederlandse en Belgische straatbeeld zijn verdwenen in de afgelopen crisisjaren:

House of Shoes, 28 winkels (2012),

MacIntosh Retail, 550 winkels in Benelux, hieronder vallen de formules Dolcis, Scapino, Manfield, PRO sport, Brantano, MacIntosh E commerce, Invito en Steve Madden. (2015)

Ardenberg BV, 49 winkels (2015),

Schoenenreus, 206 winkels (2015),

Taft schoenen, 11 winkels (2015),

Schoenenwinkel Van Dalen, 50 winkels (2015),

Zwart Schoenmode, 6 winkels (2016)

Sengers Schoenen, 2 winkels (2017)

Groningse Schoenenfabriek, 5 winkels (2017)

Bovendeert Schoenen, 15 winkels (2018)

Shoeline, 8 winkels (2018)

Service Schoenen, 11 winkels (2018)

Leemans Schoenen, 20 winkels (2019),

Schoenketen Kens, 4 winkels (2019),

en verder tal van individuele schoenenwinkels door het hele land.

Groei op eigen kracht

Van Haren heeft zich in glorieuze en zeker ook in moeilijke crisisjaren altijd prima staande kunnen houden. Niet in de laatste plaats door gedurfd ondernemerschap, tijdige koerswijzingen en vooruitziende blik. Na wederom een succesvol jaar in 2016 heeft Beste winkelketen van Haren in 2017 haar eerste winkels in België geopend. België is met ruim 11 miljoen inwoners een belangrijke markt welke zij graag wil bedienen. Hierdoor biedt van Haren nog meer consumenten de mogelijkheid om mooie schoenen te kopen met een uitstekende kwaliteit-prijsverhouding.

Op de nieuwe locatie aan de westzijde van Waalwijk bevindt zich heden ten dage het grote distributiecentrum en sinds 2012 ook de kantoren. Momenteel wordt er intensief gebouwd om de nieuwste hal van 12.500 m² te bouwen, die in november 2019 zal worden geopend. Foto: Huub de Ruijter

Een belangrijk onderdeel in de geschiedenis van Deichmann is de groei op eigen kracht, zonder beursnotering en vreemd vermogen. Het familiebedrijf bleef ook in

2017 sterk presteren: Deichmann verkocht 173 miljoen paar schoenen in 3989 vestigingen wereldwijd. Dit is een stijging van twee miljoen paar of te wel 1,3 procent ten opzichte van het voorgaand jaar. Deichmann biedt werk aan ongeveer 39.564 medewerkers in Duitsland, 24 andere Europese landen en in de Verenigde Staten. Verdere uitbreidingsprojecten zijn reeds gepland. Alleen al in 2018 verwacht het bedrijf in Duitsland 33 nieuwe vestigingen te openen. Wereldwijd zal Deichmann 208 nieuwe filialen openen.

In 2017 gaan er bij Van Haren liefst 7 miljoen paar schoenen over de toonbank of via de online kanalen. Een nieuw record die opnieuw groei laat zien. In 2018 haalde Van Haren een omzet van 195 miljoen euro en werden er in totaal 7,1 miljoen paar schoenen in Nederland en België verkocht. In 2019 breidt het schoenenbedrijf haar logistieke centrum uit om de groei bij te kunnen houden. Het logistieke centrum in Waalwijk wordt met 12.500 vierkante meter vergroot, zo schrijft Van Haren in een persbericht.

Weer uitbreiding

Op 1 februari 2019 is Van Haren gestart met de uitbreiding van het DC. Er verrijst een enorme hal naast het bestaande logistieke pand. In november van dit jaar moet dat worden geopend. De uitbreiding van 12.500 vierkante meter moet ruimte geven aan 5 miljoen paar extra schoenen, dat de verwerking mogelijk maakt van in totaal 15 miljoen paar schoenen. "Met deze stap breiden we de opslagcapaciteit met ruim 50 procent uit. Ook verloopt het logistieke proces nog efficiënter en zijn we in staat maatwerk in levering te garanderen en zo onze flexibiliteit te behouden," aldus directeur Joost van Disseldorp. Het gehele logistieke centrum is voorzien van ruim 1640 zonnepanelen die het centrum en het support office bijna geheel zelfvoorzienend maken.

Het gaat om familiegevoel

Wat zou Ivo van Haren trots zijn geweest als hij had mogen meekijken bij de viering van het 90-jarig bestaan. De overname had niet beter kunnen uitpakken. Deichmann is exact doorgegaan op de weg die werd bewandeld, maar daarbij niet schromend om veranderingen door te voeren die noodzakelijk waren om de ontwikkelingen op de markt het hoofd te kunnen bieden en de concurrent altijd een stap voor te blijven, soms zelfs een straatlengte. Ivo van Haren zou echter nooit alleen die trots consumeren. Met de juiste mensen op de juiste plaatsen zou hij zijn trots volledig delen met al zijn medewerkers.

Dat soort familiegevoel heerst er nog altijd, al zijn de tijden wel veranderd. Het bedrijf vierde op 23 juni op grootse wijze het 90-jarig bestaan. Nabij het distributiecentrum verrees een grote feesttent en werd een feest met Oranje-thema voorbereid voor medewerkers, oud-medewerkers, managementteam, directie, een afvaardiging van het moederbedrijf Deichmann en diverse zakenrelaties. Tijdens de feestavond was één van de sprekers Ivo Roorda, de oudste kleinzoon van Ivo van Haren die zijn toehoorders meeneemt in de geschiedenis van het bedrijf, zoals we dat in de afgelopen zes afleveringen hebben kunnen lezen. Ivo Roorda: 'Wat zou mijn Opa trots zijn geweest wanneer hij had kunnen zien hoe goed het door hem opgerichte en uitgebouwde schoenenbedrijf uiteindelijk in zo'n goede handen terecht is kunnen komen. En nog steeds de prettige onderlinge gemoedelijke sfeer van weleer uitademt, waarbij ik tevens doel op de inzet en vakbekwaamheid van de huidige directie, management en van alle andere medewerkers.'

Op de website van Van Haren lezen we: Vandaag de dag zit er in iedereen bij van Haren nog steeds een stukje van het DNA van Ivo: het gaat nog steeds over

familiegevoel, vooruitgang en succesvol zijn. Anno nu heeft van Haren 143 filialen, verspreid door heel Nederland. Er is een succesvolle online shop en in 2017 opende van Haren haar eerste winkels in België. We hebben 90 jaar geschiedenis en de overtuiging dat onze beste jaren nog moeten komen.

Hiermee is een eind gekomen aan de vernieuwde serie 'Schoenenfabriek van Haren vond zijn oorsprong in Leeuwen.'

Rinie van Haren, 1 juli 2019

Met dank aan:

Een aantal mensen die een bijdrage heeft geleverd in welke vorm dan ook, waaronder:

Matthijs Hoveijn, Morentz, Hoogeinde 37 Waalwijk, huidige gebruiker van de oude fabriek en bijgebouwen, waar we gastvrij werden ontvangen voor een rondleiding

Moniek Keulemans, Morentz, Hoogeinde 37 Waalwijk, verzorgde een interessante rondleiding door de oude fabriek

Helma Damen, VanHaren B.V. Liemptstraat 10 Waalwijk, verzorgde de ontvangst en rondleiding in de kantoren

Mr. Ivo Roorda, oudste kleinzoon van Ivo van Haren voor biografie en informatie over zijn opa

Huib de Ruijter, gedurende 41 jaar bouwkundige bij Ivo van Haren's

Schoenfabrieken te Waalwijk

Debbie Kuijpers, kleindochter van Johan van Haren. Hij was directielid van 1965 tot 1975.

Arda en Wil Kooijmans. Wil was filiaalhouder te Veenendaal gedurende 48,5 jaar

Leo Lemmers, zijn moeder was werkzaam op kantoor bij Van Haren en was figurant bij de totstandkoming van één van de wandschilderingen

Reacties van veel inwoners uit Beneden-Leeuwen, via Facebook, via Blik op Beneden-Leeuwen, via email of bij ontmoetingen in de regio.

Geraadpleegde bronnen:

Gemeentelijke Archieven Waalwijk

Keesings Historisch Archief

Geraadpleegde Boeken:

Bron: Genealogie 'Keijzers-van Haren' door M. G. van Haren

Geraadpleegde Websites

Waalwijkwiki.nl

Biografie Ivo Johannes van Haren

vanharen.nl

deichmann.de

wikipedia.nl

Heemkundevereniging Leeuwen

schoenvisie.nl

fashionunited.nl

schiedamsnieuws.nl

retailtrends.nl
Geraadpleegde Krantenarchieven
De Echo van het Zuiden

Nieuwsblad van het Noorden
Nieuwe Tilburgsche Courant
Apeldoornsche Courant
Nieuwe Apeldoornsche Courant
De Tijd
Het Parool
Trouw
De Telegraaf
De Volkskrant
Algemeen Dagblad
Het Vrije Volk
Leeuwarder Courant
Limburgsch Dagblad
De Limburger Koerier
Tielsche Courant
De Gelderlander
Brabants Dagblad
Algemeen Handelsblad
Het Vaderland, Staat- en Letterkundig Nieuwsblad
Provinciaal Noordbrabantsche en 's Hertogenbossche Courant
Nieuwsblad Land van Altena
De Banier, Staatkundig Gereformeerd Dagblad
Arnhemsche Courant
De Tribune, Dagblad der Communistische Partij Holland
Boxmeersch Weekblad
De Indische Courant
Haagsche Courant
Provinciale Geldersche en Nijmeegsche Courant
De Gooi- en Eemlander
Eindhovensche Dagblad
De Noord-Ooster
Nieuwe Venlosche Courant
De Maasbode
De Waalbode
Provinciale Overijsselsche en Zwolsche Courant
Delftsche Courant
Bredasche Courant
De Graafschap Bode
Leeuwarder Nieuwsblad
Dagblad De Grondwet
Nieuwe Vlaardingsche Courant
Provinciale Drentsche en Asser Courant
Twentsch Dagblad Tubantia
Enschedese Courant
Nieuw Israëlich Weekblad
Almelo's Dagblad

Zaans Volksblad
Utrechts Volksblad
Friesch Dagblad
Hepkema's Courant, Nieuwsblad van Friesland
Nieuwe Amsterdamsche Courant
Noordbrabantsch Dagblad Het Huisgezin
Dordrechtsche Courant
Dagblad van Noord-Brabant
Dagblad van het Oosten
Geldersche Courant
De Heerenveensche Koerier
Geraadpleegde Magazines

Schoenvisie

Volgende week blikken we in de nabeschouwing terug op de serie, op reacties en nieuwe ontmoetingen, zowel online als in persoon.

Nieuwseditie Blik op Beneden-Leeuwen vrijdag 5 juli 2019

Rinie van Haren, 4 april 2013

Met dank aan:

M. G. van Haren, Nijmegen

John van Heck, Beneden-Leeuwen

Bron: Genealogie 'Keijzers-van Haren'